

Ⓔ Averz

Na líci zberateľskej euromince je otvorená kniha s motívmi diel Ľudmily Podjavorinskej: Zajko bojko, Žabiatko a Čin-Čin. Doplnená je girlandou kvetov v hornej časti mincového poľa. Pod knihou je štátny znak Slovenskej republiky a v opise názov štátu SLOVENSKO. V ľavej časti mincového poľa je v opise letopočet razby 2022. V pravej časti mincového poľa je označenie nominálnej hodnoty zberateľskej euromince 10 EURO a pod ním je značka Mincovne Kremnica, štátny podnik, ktorú tvorí skratka MK umiestnená medzi dvoma razídlami.

Ⓔ Reverz

Na rube zberateľskej euromince je portrét Ľudmily Podjavorinskej v kompozícii s girlandou kvetov a dvomi vrabčiakmi z jej diela Čin-čin. Vpravo od kompozície sú v dvoch riadkoch letopočty jej narodenia a úmrtia 1872 a 1951 a vľavo od nej je značka autora výtvarného návrhu zberateľskej euromince Asamata Baltaeva, DiS. V opise zľava doprava je meno a priezvisko ĽUDMILA PODJAVORINSKÁ.

Náhrobný pomník s bustou Ľudmily Podjavorinskej od akad. soch. Milana Struhárika na cintoríne v Bzinciach pod Javorinou. Záber z augusta 1973.

Ⓔ Údaje o minci

Nominálna hodnota:	10 eur
Materiál:	Ag 900/1000, Cu 100/1000
Hmotnosť:	18 g
Priemer:	34 mm
Hrana:	• SPISOVATEĽKA A AKTIVISTKA MATICE SLOVENSKEJ
Náklad:	limitovaný, maximálne 11 000 ks v bežnom a proof vyhotovení
Autor návrhu:	Asamat Baltaev, DiS
Rytec:	Dalibor Schmidt
Výrobca:	Mincovňa Kremnica, š. p.

Vydala: © Národná banka Slovenska, apríl 2022
Text: PhDr. Daniela Kodajová, PhD.
Foto: Slovenská národná knižnica – Literárny archív
[www.nbs.sk/sk/bankovky-a-mince/
eurove-mince/zberatelske](http://www.nbs.sk/sk/bankovky-a-mince/eurove-mince/zberatelske)

www.nbs.sk

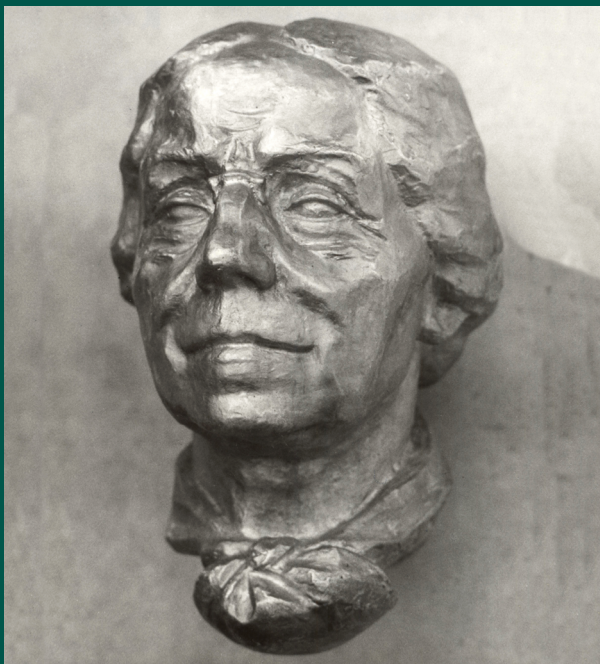

Ľudmila Podjavorinská 150. výročie narodenia

STRIEBORNÁ ZBERATEĽSKÁ EUROMINCA

Ľudmila Podjavorinská (1872 – 1951) vlastným menom Riznerová, ospievala krásy svojho rodného kraja pod Javorinou a zvolila si pseudonym Podjavorinská. Je považovaná za zakladateľku modernej slovenskej literatúry pre deti a mládež. Písala básne, veršovanú epiku i spomienkovú prózu bez moralizovania. Používala humor, čarovné príbehy o zvieratkách a ľuďoch. Na jej veršíkoch *Zajko bojko*, *Čin-Čin* či *Žabiato* si deti brúsiť výslovnosť už mnoho desaťročí. Publikovala v časopisoch *Živena*, *Zornička*, *Slovenské pohľady* a *Včielka*. Prvýkrát vyšli jej básne knižne v zbierke *Z vesny života* (1895). Ďalšie zbierky vychádzali až po prevrate. Pre deti napísala i rozprávky *Čarovné skielka* a novellu *Baránok boží* – obsahujú i sociálne motívy a odzrkadľujú realitu sveta po Veľkej vojne.

Detailný pohľad na bustu Ľudmily Podjavorinskej od akad. soch. Milana Struhárika (hydrónálum, 1968).

Ľudmila Podjavorinská počas oddychu na lavičke v parku v Novom Meste nad Váhom.

Ľudmila Podjavorinská sa narodila v rodine učiteľa Karola Riznera v Bzinciach, dnes Bzince pod Javorinou. Veľa čítala a jej korešpondencia prezrádza, že nebola naivná ako detskí hrdinovia, o ktorých písala. V zrelom veku sa sústredila na spomienkové črty. Je autorkou kníh *Z kroniky môjho rodného domu*, *Z rodinnej kroniky* a *Potopené duše*, v ktorých sa vracia do minulosti, do čias monarchie. Tieto diela spolu s nesmierne bohatou korešpondenciou slúžia nielen ako krásna literatúra. Majú hodnotu aj ako dokumenty doby – konca 19. storočia a začiatku 20. storočia. Jej pozorovací talent, nežná irónia, dar vnímania prírody a sociálnych motívov robia z individuálnych spomienok čitateľsky zaujímavé diela.

Ľudmila Podjavorinská predstavuje jednu z najvýznamnejších ženských spisovateľiek u nás. Žila na rozhraní dvoch storočí a troch režimov. Hoci tvorila dominantne literatúru určenú detskému čitateľovi, dokázala zaujať postoj k rozhodujúcim otázkam svojej doby. Charakterizovala život v monarchii, ťaživú národnostnú a sociálnu otázku. V období prevratu sa vyslovila k potrebe včleniť ženy vo väčšej miere do tvorby nového štátu a jeho

inštitúcií. Bol to veľký posun v jej myslení, v porovnaní s predchádzajúcimi názormi z prednášok. Zaujala stanovisko ku všetkým prevratom svojej doby – 1918, 1938, 1948. Angažovala sa v ženskej otázke, pracovala v miestnom odbore Matice slovenskej v Novom Meste nad Váhom. Má zásluhy na vzniku pomníkov slovenských národovcov štúrovskej generácie. V Matici pôsobila ako členka výboru i v literárno-historickom odbore. V roku 1947 bola ocenená titulom národná umelkyňa.

Spisovateľka zomrela v Novom Meste nad Váhom, ale želala si, aby jej miestom posledného odpočinku bola rodná obec Bzince.

Ľudmila Podjavorinská (zľava) s Teréziou Vansovou počas oddychu v kúpeľoch Sliač. Záber z 12. júna 1930.